

‘Layla, jij was toen in mama’s buik. Je was nog niet geboren.’

Ik kijk Marjam aan en wacht rustig af tot ze verder vertelt. Ik vind het verhaal steeds spannender worden, helemaal nu ik er vanaf dit stuk zelf ook in meespeel.

Nog geen twee weken later stond onze bestemming vast. We zouden naar India gaan. Het was dichtbij en veilig. Meer details deelden onze ouders niet.

Toen de dag van vertrek was aangebroken, moest het allemaal snel, soepel en in het geheim gaan. De avond ervoor hadden we bij opa en oma tijd met familieleden doorgebracht. Nu zouden we de laatste nacht in ons eigen appartement beleven.

Van slapen kwam er weinig. We lieten al onze spullen achter. Hoe meer bagage, hoe overduidelijker het zou zijn dat we vluchtten. Ik vond het moeilijk om alles achter te laten, het deed me pijn. Elke speelgoed, kledingstuk en meubel in mijn kamer was van mij, mijn spullen hadden waarde voor mij – meestal een emotionele waarde.

Het geluid van onze deur van de zesde verdieping die voor de laatste keer in het slot viel, deed de tranen over mijn wangen stromen. Op mijn vader na, was de rest van het gezin ook

aan het huilen. Toch attendeerde het kabaal buiten ons erop dat dit de beste beslissing was.

De reis naar India was ontzettend emotioneel, maar we waren dankbaar dat deze mogelijkheid er was. In India was de wereld heel anders. Het leek wel alsof de mensen helemaal niet doorhadden wat er in hun buurland afspeelde. Daar ging het leven gewoon door, terwijl in een land ernaast mensen afgeslacht werden.

India wende snel, het moest wel. Toch had ik emotionele bagage meegenomen uit Afghanistan. Het was zo gek, maar in India was het juist de rust die mij wakker hield. Ik moest echt wennen aan het feit dat er niet om de paar minuten een bom werd gegooid of een geweer werd afgevuurd. Wanneer ik mijn ogen sloot zag ik lichtpijlen. Zelfs stilte en duister brachten geen kalmte.

Toch raakten we langzaam gewend aan de veilige omgeving. Het huilend wakker schrikken midden in de nacht nam na een aantal weken beetje bij beetje af.

Twee en een halve maand hebben we in een hotel in India doorgebracht. Het was er zo ontzettend warm, elke dag tikte de thermometer de veertig graden aan. Met regelmaat regende het een uur of twee ontzettend hard. Bij zo'n barsaat ging iedereen naar buiten en genoten we van de buitendouche.

Het hotel waar we verbleven had een zwembad en voorzag ons driemaal per dag van een maaltijd. Het eten in India was ontzettend pittig en lekker, en aangezien het land cultureel wel iets wegheeft van Afghanistan, voelden we ons er enigszins thuis.

Het personeel was er vriendelijk en langzaam leerden we de taal die zij spraken, Urdu. Elke dag bekeken we een andere film, vaak met Shri Devi of Madhuri Dixit.

In het hotel zaten ook andere kinderen, die speelden met Aischa en Amiri. Wanneer ik erbij kwam staan, namen ze fysieke afstand. Dit kwam voornamelijk door mijn gezicht, het schrok mensen af. Soms draaide ik me om en sloot ik me af van de buitenwereld door te huilen in het toilet.

Andere momenten uitte ik mijn dankbaarheid door in het rond te springen. Het leven leek beter te gaan ondanks dat we verdrietig waren om Kabul en onze familie en vrienden die daar nog waren. We waren immers veilig.

Na twee en een halve maand besloten mijn ouders dat we terug moesten, terug naar het geknal en terug naar de angst.

‘Was ik ondertussen al geboren?’ vraag ik aan Marjam.

‘Nee,’ antwoordt ze en ze verklaart haar antwoord nader. ‘Mama was bijna tien maanden zwanger, dus al drie weken te laat. Ze was overigens niet de enige zwangere vrouw die niet kon bevallen. We namen aan dat het kwam door de hoeveelheid kruut in de lucht.’

Door de jaren heen heb ik honderden avonden met papa op de bank gependeed terwijl ik hem verhaal na verhaal liet vertellen over onze vlucht. Ik vond het zo ontzettend interessant. Nu hoorde ik hetzelfde verhaal vanuit een ander perspectief, vanuit de ogen van een kind.

Ons plan was om terug naar Kabul te gaan en de situatie aan te kijken met mama en met jou, om daarna te beslissen wat we moesten doen. We gingen allemaal terug, behalve papa. Hij moest voor zijn eigen veiligheid ondergedoken blijven in India.

We vlogen terug naar Kabul, maar konden niet naar ons eigen huis gaan. We hadden bericht gekregen dat de taliban ons huis had geplunderd en dat het nu van hen was. Dat deed

pijn. Dat iemand gewoon, zonder pardon, iets van je afnam. We konden niet naar iemand om te klagen en terug te vragen wat van ons was afgepakt. Niemand hielp de inwoners van Afghanistan, niemand kon ze helpen. Er was geen gerechtigheid en we voelden ons machteloos.

Als ik in de ogen van de mensen om mij heen keek, dan hoefden ze geen tranen te laten zien om de pijn te uiten. Ik zag de pijn en het verscheurde gevoel in de vensters van hun ziel.

In mijn oren klinkt de taliban als een soort bacterie. Een virus dat moeilijk te genezen en te bestrijden is. Zo eentje dat zich per seconde vermenigvuldigt. Ik word er haast misselijk van. Ook al ben ik slechts de ontvanger van het verhaal en geen directe betrokkene, toch kan ik me de onmacht heel goed voorstellen.

Dit alles dwong ons om weer bij opa en oma te gaan wonen. Het deel van de stad waar mijn grootouders woonden, leek een stukje rustiger dan de rest van Kabul op dat moment. Toen ik mijn grootouders na al die tijd zag, drong het tot mij door hoe oud ze waren. Het was niet alleen de leeftijd. Ik denk dat ze meer zorgen hadden gekregen nu het land zo onveilig was. Zorgen kunnen een mens verscheuren. En op de lange termijn heeft dit zijn effecten. Eerst mentaal, daarna fysiek.

De hele familie verbleef op dat moment bij opa en oma; dus ook mijn tantes, oom, nichtjes en neefjes. Ik kreeg ook weer contact met mijn vroegere vrienden, zoals wat klasgenootjes en het groepje van Washma. Normaal gesproken zou je bijpraten over de eerste kus, huiswerk en voetbal. Maar de verhalen die wij deelden gingen over hoe een familielid eruitzag nadat zijn oor eraf was getrokken, wie om hen heen door de taliban was geterroriseerd en over hoeveel haat ze hadden

voor de terroristengroep.

De invloeden van de taliban waren duidelijk aanwezig. Zo waren hoofddoeken verplicht voor elke vrouw. Soms hoorde je een vrouw krijsen en werd ze publiekelijk gestenigd. Niemand durfde te kijken, niemand durfde een hand uit te steken, en niemand kon het stoppen. Pas wanneer de vrouw levenloos op de grond lag, liepen de taliban lachend door.

Mijn vader had mij heel erg duidelijk gemaakt dat ik niet naar school mocht. Hij vond educatie ontzettend belangrijk, zoals vrijwel iedereen in Afghanistan. Niet alleen voor de cognitieve ontwikkeling, maar ook voor de kunstzinnige vorming. Zo stonden poëzie, kalligrafie, schilderen en letteren hoog in het vaandel.

Maar mijn vader wilde mij niet in gevaar brengen. Meisjes die toch naar school gingen, kregen forse straffen toegewezen. Elke vorm van onderwijs was verboden voor vrouwen en we werden als criminelen beschouwd door de taliban als we hier niet naar luisterden.

Veel mensen riskeerden hun leven door stiekem les te geven. Ze betaalden dan oud-docenten en professoren om hun kinderen thuis les te geven. De middelen om dit te bekostigen waren vaak geld, eten of een tegendienst.

De beperkingen die me werden opgelegd maakten mij intens verdrietig. Naarmate ik ouder werd zag ik steeds meer het nut van school in. Niet alle ouders waren zo strikt voor hun kinderen. Washma mocht wel naar school. Jaloezie stak een beetje de kop op bij mij, maar later leerde ik dat het maar goed was dat ik niet mocht gaan. Dat was een harde les.

Op een dag stonden er namelijk heel wat mensen bij het huis van Washma. Er heerste rumoer en het was een chaotisch gebeuren. Iedereen vroeg zich af wat er aan de hand was. De terreurgroep was het eerste wat in ons opkwam.

Via via hoorden we dat Washma op weg was naar school toen ze benaderd werd door een man van rond de zestig. Die man stelde voor om een soort sluier op haar te leggen, een groene sjaal.

Washma vond het niet erg aangezien ze het kwaad er niet van in had gezien. Ook was ze natuurlijk bang om iets te weigeren.

Eenmaal thuis vroegen haar ouders van wie ze de sjaal had gekregen. Hun dochter legde de situatie uit en haar ouders hielden hun adem in omdat ze narigheid voelden aankomen. Een groene sjaal speelt in de Afghaanse cultuur een belangrijke rol in het huwelijk, net zoals de groene jurk en de groene stropdas. Ze vreesden het ergste.

En dat ergste klopte de volgende dag op hun deur. De man die de sjaal over het meisje heen had geslagen had een aantal andere mannen meegenomen, die er allemaal hetzelfde uitzagen en bewapend waren. Paniek brak los in het ouderlijk huis van Washma. Haar vader deed open en smeekte met een piepende stem om genade.

'Overhandig mijn bruid,' beval de oude man, die absoluut geen tegenspraak duldde. De sjaal op Washma leggen, was een manier van de talib om Washma als vrouw op te eisen.

De ouders van het meisje vertelden de opdringerige mannen dat ze de volgende dag terug moesten komen. 'Dan krijgen jullie je bruid,' werd hun beloofd.

Ondanks dat dit riskant was, stemden de mannen hier tot opluchting van Washma's familie mee in.

Woede steekt in mij op. Hoe kunnen mensen zomaar iets eisen, nee niet iets: iemand! Hoe kan een land zo abrupt door elkaar geschud worden en overgenomen worden door barbaren? Naast de boosheid voel ik ook dankbaarheid opkomen.